

Відгук

**офіційного опонента доктора мистецтвознавства,
професора Козаренка Олександра Володимировича
на кандидатську дисертацію**

**п.Рось Зоряни Петрівни «Розвиток джазового фестивального руху в
соціокультурному просторі України періоду незалежності (1991-2012рр.)»
за спеціальністю 26.00.01 – теорія та історія культури**

Джазологія – нова галузь сучасного українського мистецтвознавства, розвиток якої відбувається на наших очах: уточнюється визначення її предмета, методів дослідження і, що найважливіше – утверджується відкритість робіт у живу виконавську практику. Такою актуальністю джазологія завдячує як демократизму свого предмета, так і особливою «намацальністю» його складових. Адже мистецтво джазу стало не просто мовою сучасної культури – воно визначило багато в чому природу, темпо-ритм, цінності людської цивілізації останнього сторіччя. Джаз став не тільки породженням, але й чи не єдиним джерелом автентичних уявлень про західний тип цивілізації, чим сформував обличчя сучасної культури в глобальному вимірі. Цікаво, що універсальність джазу виникає (і передбачає) різноманіття його версій. Ставши «подарунком» афро-американської культури, джаз сьогодні міниться різнонаціональними школами, і всіх їх поєднує дивовижне незанимаюче почуття Свободи – універсальної цінності західної цивілізації, що перетворила джаз не стільки у засіб новітнього культурного імперіалізму (як це ще донедавна подавалося у пострадянському просторі), скільки у соціокультурний феномен сучасного світу, що передбачає всі можливі форми вивільнення (як політичного, національного - так і суто мистецького).

Нетривалість історії джазології в українському мистецтвознавстві не завадила Дослідниці сформувати необхідну наукову базу, що дозволила п.Зоряні Рось піднятися над емпірикою досліджуваного матеріалу – джазово-фестивального руху в Україні періоду незалежності (1991-2012 рр.).

Симптоматичним є співпадіння хронологічних рамок дослідження з роками становлення України як незалежної держави. Виявляється, що джазові фестивалі стали найкращим таксоном важливих соціокультурних змін, які зазнав український народ протягом останнього двадцятип'ятиріччя. Попри складнощі, матеріальні нестатки цього періоду виявився особливий спалах джазового мистецтва 2006-2012 рр., окреслений як «фестивальний бум». Понад 100 українських фестивалів, проаналізованих Дослідницею, дозволили запропонувати як їх класифікацію, так і виявити певну регіональну специфіку. Вдалося встановити «джазові столиці» України – Вінниця, Черкаси, Дніпропетровськ, Харків, Львів, Київ – що визначають сьогодні обличчя українського джазу. Простежено також своєрідність форм побутування джазу (від концертної презентації – до клубної культури, що гуртує саме знавців-професіоналів джазу). Не обійдено увагою і просвітницько-пропагандистські засоби оприлюднення джазової культури, як і визначено освітні заклади, що плекають наступні покоління джазових музикантів. Все це зумовило чітку і логічну структуру дисертацію п.З.Рось, що послідовно викладає свої позиції у Вступі, Трьох розділах, Висновках, Додатках (як на мене, не обов'язкових), багатій Бібліографії із заявленої тематики (359 позицій).

Перший розділ «Джазовий фестивальний рух в соціокультурному просторі України» демонструє як достатню обізнаність Дисертантки з основним масивом літератури із заявленої проблематики, так і переобтяженість підрозділу 1.2 описом загально-наукових підходів, що повинні прояснити методологію дослідження, а насправді є переказом курсу «Основи наукових досліджень» (що є ознакою не тільки цієї роботи, але, очевидно, вимогою, що неодмінно виконується дисертантами івано-франківської аспірантури). Необов'язковість і певна інфантильність цього підрозділу заперечується всім наступним викладом, що демонструє як обізнаність Дисертантки у заявленій проблематиці, так і автентичність відчуття досліджуваного предмету, зумовленого особистим артистичним досвідом п.З.Рось.

Центральним розділом дисертації став Другий, де Дослідниця оприлюднює відкритий нею материк джазово-фестивального руху в Україні, де зроблена переконлива спроба його класифікації (можливо, занадто детальної), виявлено динаміку фестивального процесу, окреслено центри естрадно-джазової освіти. Не оминула Дисертантка і т.зв. «маргінальних форм» побутування джазу, які зумовлені його демократичною природою, найвідповідніші для неї і є справжнім поживним «генеруючим» підґрунтям, що зумовлює саме життя джазу як специфічного «клубного» мистецтва, покликаного задовольняти запити передовсім «малих спільнот». Цим зумовлена особлива цікавість Третього розділу дисертації – «відкритого» в реальне життя тексту, створеного (і створюваного зараз) п.З.Рось.

Авторка не тільки по-справжньому знає і любить джаз – вона активно в ньому функціонує як виконавиця-вокалістка, що опанувала це мистецтво в західних центрах, а зараз служить його розповсюдженню в Україні і сама може бути «персоніфікацією» власного предмета дослідження. Все це надає особливої вірогідності Висновкам дисертації, де лаконічно і точно завершуються основні лінії дослідження – такого ж принципово не-завершуваного, як і сам джазово-фестивальний рух в Україні (сподіваємось на це!).

Інформаційна вичерпність тексту дисертації п.З.Рось йде в парі з її певною гомілетичною недовантаженістю (з огляду на особливу відданість Дослідниці предмету своїх студій). Звідси запитання: що таке «закриті фестивалі» (с.177 дисерт.) і яка їх роль в загальній палітрі джазу?

Все вище сказане (включно із відповіддю п.З.Рось на посталене запитання) дозволяє констатувати завершеність опонованого дослідження, вдале продовження ним джазологічної тематики в спеціалізованій раді Прикарпатського університету (як ексклюзивного самовизначення), повну відповідність тексту дисертації, автореферату, численних публікацій вимогам НАК України, а їх Авторку - п.З.Рось – цілком сформованою Дослідницею, що

заслуговує на присудження наукового ступеня «кандидата мистецтвознавства»
за спеціальністю 26.00.01 – Теорія та історія культури.

Офіційний опонент –

доктор мистецтвознавства, професор,

завідувач кафедри філософії мистецтв

факультету культури і мистецтв

ЛНУ ім. Івана Франка

Козаренко О.В.

Козаренко О.В.

